

1. ERVARINGEN UITWISSELEN EN HOE PAK IK DIT AAN?

KORTE OMSCHRIJVING

Deze opdracht bestaat uit twee delen:

- A. Na de introductiefilm over de rechtsstaat mogen deelnemers hun eigen ervaringen delen. Herkennen ze wat er in de film gezegd wordt? Hebben ze zelf voorbeelden van situaties waarin ze de rechtsstaat als onrechtvaardig ervoeren? Kunnen er dingen beter?
- B. Daarna volgt de opdracht 'hoe pak ik dit aan' (2B). In deze werkvorm ga je aan de slag met de situaties die de deelnemers hebben aangedragen. Bij elke situatie stel je de deelnemers de vraag: hoe zou u dit oplossen? De deelnemers kunnen kiezen uit de 6 opties die op de A4-tjes staan. Vaak zijn er meerdere antwoorden mogelijk. Op deze manier gaan deelnemers met elkaar het gesprek aan.

DOELEN

- Ervaringen delen (deelnemers kunnen hun eigen verhaal kwijt.)
- Empowerment. Deelnemers leren welke instrumenten de rechtsstaat geeft om ingewikkelde situaties aan te pakken. (Weet wat je rechten zijn, vergroten van zelfvertrouwen, vergroten van eigen verantwoordelijkheidsgevoel en zorgen dat deelnemers meer instrumenten hebben om de door hen ervaren problemen aan te pakken.)

DUUR

15 minuten onderdeel A

20 minuten onderdeel B

BENODIGDHEDEN

Post It's in twee kleuren. (bij voorkeur oranje en groen)

1 set A4-tjes met oplossingen

Whiteboard of flip over.

PowerPointpresentatie rechtsstaat?

HANDLEIDING 2A: ERVARINGEN DELEN

1. Het is fijn dat Nederland een rechtsstaat is. Want in een rechtsstaat zijn er mogelijkheden om iets aan een situatie te veranderen. De overheid mag niet zomaar zijn gang gaan, en je kunt als burger bezwaar maken en je kunt ergens terecht als je een klacht hebt.
Dat Nederland een rechtsstaat is, betekent niet dat alles altijd maar geweldig is. Er zijn ook dingen die beter kunnen, of die soms niet helemaal eerlijk gaan (of niet eerlijk voelen).
2. Wij willen nu graag ervaringen horen van deelnemers.
Wat vindt u goed geregeld in Nederland, waar ben je blij mee?
En wat gaat er minder goed?
Wat is niet eerlijk?
Wat is niet goed geregeld?
Wat vindt u lastig in Nederland?
Hebt u voorbeelden van situaties waarin de rechtsstaat niet goed werkte?
Welke situaties zijn onhandig en zou je graag op willen lossen?
(Let op: het gaat over situaties die betrekking hebben op de rechtsstaat/overheid, dus bijvoorbeeld niet een familieruzie. Probeer daar een beetje in de sturen.)
3. Vraag de deelnemers om in groepjes (van 3 of 4 mensen, mensen die toch al bij elkaar zitten, kan vrij informeel) voorbeelden te bedenken van dingen die goed geregeld zijn en dingen die niet goed geregeld zijn.
4. A) Vraag plenair wie er positieve voorbeelden heeft. Vraag iemand uit de groep (of iemand per groepje) deze voorbeelden op een groene post-it te schrijven en plak die op een flip over of whiteboard.
B) Vraag daarna plenair wie er voorbeelden heeft van dingen die niet zo goed gaan.
Vraag iemand uit de groep (of iemand per groepje) deze voorbeelden op een oranje post-it te schrijven en plak die op een flip over of whiteboard.
A) en B) kun je ook door elkaar heen doen.
5. Vat de genoemde issues kort samen, of herhaal ze even in je eigen woorden. Ga daarna voor de oranje briefjes door met *Hoe pak ik dit aan?* De ervaring leert dat je bij 4B het beste direct kunt betrekken hoe je het probleem kunt aanpakken (zie hieronder), zodat je niet blijft steken in de klacht dat iets niet goed geregeld is.

HANDLEIDING 2B: HOE PAK IK DIT AAN?

1. Hang de acht A4-tjes met antwoordopties op een rij goed zichtbaar aan de muur.
2. Leg uit dat jullie aan de slag gaan met een paar situaties die zijn aangedragen door deelnemers, en dat je ook zelf een aantal situaties (zie PowerPoint) hebt meegebracht.
Wat kun je als burger doen als je zo'n situatie meemaakt?
3. Leg uit wat de verschillende opties betekenen.
 - 1) Uitpraten
 - 2) Politie
 - 3) Advocaat
 - 4) Hulp vragen (Dat kan aan verschillende personen of instanties zijn, afhankelijk van de situatie.)
 - 5) Bezwaar maken (bij de gemeente/de overheid/overheidsinstanties. *Je kunt 'een klacht indienen' (bijvoorbeeld over de politie) voor het gemak onder dit kopje vatten. Al is het feitelijk niet hetzelfde.*)
 - 6) Stemmen
 - 7) Bij actiegroep gaan
 - 8) Praten met politicus
4. Maak nu een keuze: begin je met de post-its van de deelnemers of met de casussen uit de PowerPoint?
 - a. Als bepaalde kwesties de deelnemers heel hoog zitten (zie 2A) kun je daarmee beginnen, maar doe daarna ook een aantal casussen uit de PowerPoint om uit de eigen belevingswereld van de deelnemers te komen.
 - b. Als het eerste deel wat mat verliep (of mensen noemden weinig problemen met raakvlakken met de rechtsstaat), begin dan met de casussen uit de PowerPoint. Daarna kun je eventueel de oranje post-its nog oppakken.
5. Pak de eerste post-it (of laat de eerste slide in de PowerPointpresentatie zien). Licht toe wat de situatie is.
6. Stel de vraag: Hoe zou je deze situatie aanpakken?
7. Wijs één voor een de antwoordopties aan. Vraag deelnemers hun vinger op te steken bij de optie van hun keuze. Benadruk dat er geen goede of foute antwoorden zijn, er zijn altijd meerdere opties mogelijk.
8. Als je hebt geïnventariseerd welke opties de deelnemers zouden kiezen, vraag je een deelnemer om zijn/haar keuze toe te lichten. Vraag daarna aan deelnemers met een andere keuze om uit te leggen waarom ze voor die optie hebben gekozen.
9. Vraag of er mensen zijn die nu van mening zijn veranderd.
10. Plak de post-it op de poster met de meeste stemmen.
11. Vertel vervolgens wat de gebruikelijke stappen zijn om tot een oplossing te komen. (Je zegt niet dat de gekozen optie fout is, maar je legt wel uit wat ook of beter zou kunnen.) Bij de voorbeelden die de deelnemers hebben aangedragen heb je geen antwoordmodel. Probeer op basis van het antwoordmodel bij de standaardcasussen te beredeneren wat bij dat voorbeeld een voor de hand liggende aanpak zou zijn.
12. Ga daarna door met het volgende voorbeeld.
13. Bespreek de werkvorm na: zijn er oplossingen waar de deelnemers verrast over waren? Of juist niet?

1. U wordt regelmatig door de politie aangehouden. Volgens u gebeurt dat vanwege uw huidskleur.	U kunt gaan praten bij de politie (1/2). Als u daar geen vertrouwen in hebt, kunt u een klacht indienen over de politie. (5) Er gaat dan een onafhankelijke klachtencommissie aan het werk. Bent u niet tevreden met de uitkomst, dan kunt u naar de Nationale ombudsman (5) stappen. U kunt ook bij een actiegroep tegen discriminatie gaan (7) of gaan praten met politici die er iets aan kunnen doen (8). (Bijv. burgemeester of Kamerlid)
2. U bent boos op een familielid omdat hij nooit meer naar de kerk of moskee gaat.	Bedenk eerst dat in Nederland iedereen mag kiezen wat hij/zij gelooft. U kunt er dus waarschijnlijk niets aan veranderen als iemand ervoor kiest niet meer naar de kerk/moskee te gaan. Natuurlijk mag u hier wel over praten met het familielid. Maar meer dan dat kunt u niet doen (1).
3. U bent bezorgd over jongeren in uw omgeving die extreme opvattingen hebben.	Praten met de mensen zelf, met familie en anderen in de gemeenschap is goed (1). Het is ook mogelijk hulp te vragen (4). U kunt ook een melding doen bij de politie (2). U kunt ook gaan praten met een politicus die kan zorgen dat er beleid komt om hier iets aan te doen. (8)
4. U denkt dat uw buurman zijn kinderen mishandelt.	U kunt iemand om hulp vragen (4). U kunt het melden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (4/5). Ook kunt u naar de politie gaan (2)
5. Bureau jeugdzorg haalt uw kinderen bij u weg omdat een buurman of –vrouw denkt dat u die kinderen mee wil nemen naar Syrië.	U kunt gaan praten met bureau jeugdzorg om uit te leggen dat het niet klopt (1). Het bureau zal daar zeker onderzoek naar doen. U kunt iemand om hulp vragen (4). U kunt een klacht indienen (5). Of u kunt een advocaat inschakelen (3). U kunt bij een actiegroep gaan (7) die zich verzet tegen de macht van jeugdzorg, of met een politicus (bijv. wethouder) praten die verantwoordelijk is voor jeugdzorg in uw gemeente (8)
6. Een politicus roept op tot discriminatie.	U kunt met hem/haar in discussie gaan (1 en 8), liefst met hulp van andere mensen die het niet met hem/haar eens zijn (4 of 7). Maar u kunt ook aangifte doen bij de politie (2) en een advocaat nemen (3). Ook kunt u een melding doen bij het College voor de Rechten van de mens (5). En u kunt op andere politici stemmen (6).
7. De politie verspreidt uw foto via internet, terwijl u niets fout gedaan heeft.	U kunt gaan praten bij de politie (1/2). Als u daar geen vertrouwen in hebt, kunt u een klacht indienen (5). Ook kunt u een advocaat (3) nemen om te zorgen dat de politie zijn fout erkent en de foto van internet haalt. U kunt bij een actiegroep gaan die voor privacy opkomt (7).
8. Uw zoon ontvangt van een klasgenoot een filmpje waarin iemand wordt onthoofd en de mededeling dat hij de volgende is.	Je kunt eerst gaan praten met (de ouders van) de klasgenoot (1). Ga naar de politie (2) en doe aangifte van bedreiging. Overleg met de politie of u dit ook aan de school (4) moet melden.

9. U mag van uw baas op het werk geen hoofddoek/keppeltje/kruisje dragen.

Ook hier is uitpraten de eerste stap: vraag aan uw baas waarom het niet mag (1). Een werkgever mag dit alleen verbieden als het in strijd is met algemene regels over kleding. Als u vindt dat u wordt gediscrimineerd, kunt u dit melden bij een antidiscriminatiebureau (5). Dat bureau kan u misschien verder helpen. Als u denkt dat de rechter u gelijk zal geven, kunt u een rechtszaak beginnen. Daarvoor is het nuttig om een advocaat te hebben (3) en aangifte te doen bij de politie (2).U kunt bij een actiegroep gaan die zich verzet tegen discriminatie (7).

TOELICHTING INSTANTIES

1. Aangifte doen

Aangifte doen kan op verschillende manieren. Doorgaans telefonisch of via internet. Maar je kunt ook een afspraak maken op het bureau.

Het telefoonnummer van de politie is: 0900-8844 <https://www.politie.nl/aangifte-of-melding-doen>

2. Klacht indienen over de politie

Dit kan (o.a.) online via: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/politie/vraag-en-antwoord/hoe-kan-ik-een-klacht-indienen-over-de-politie.html>. Er gaat dan een onafhankelijke klachtencommissie aan het werk.

3. De nationale Ombudsman

De Nationale ombudsman behandelt klachten over overheidsinstellingen. Dit zijn ministeries, waterschappen, provincies, het UWV de SVB en de politie.

www.nationaleombudsman.nl

4. Advies- en meldpunt Kindermishandeling → Veilig thuis

Voor advies of hulp kunt u bellen met stichting Veilig Thuis.

www.vooreenveiligthuis.nl Advieslijn: 0800-2000

5. Antidiscriminatiebureau

Bij een antidiscriminatiebureau kunt u een melding doen van discriminatie. Zij helpen u verder met eventuele vervolgstappen. www.discriminatie.nl

6. College voor de rechten van de mens

Als u zich gediscrimineerd voelt kunt u een procedure starten bij het College.

www.mensenrechten.nl

7. Het Juridisch Loket

Het Juridisch Loket is er voor mensen met een laag inkomen. Zij geven gratis antwoord op juridische vragen. Het Juridisch Loket kan ook doorverwijzen naar een advocaat of andere instantie.

www.juridischloket.nl of 0900-8020

8. Bezwaar maken

Als je het niet eens bent met een beslissing van de gemeente (of een andere overheidsinstantie) dan kun je bezwaar maken. Om bezwaar te maken moet je een bezwaarschrift opstellen. In dit bezwaarschrift moet je goed onderbouwen waarom u een bezwaar indient. Als de gemeente niet in gaat op je bezwaarschrift dan kun je in hoger beroep gaan. Je moet dan binnen 6 weken na de beslissing van de gemeente een beroepsschrift indienen bij de rechtbank. Voor de rechtszaak moet u griffiekosten betalen. De procedure voor een bestuursrechtszaak is niet eenvoudig. U kunt contact opnemen met een advocaat voor hulp.